

اجلاس سپتامبر ۲۰۰۸ شورای حکام

قبل از برگزاری اجلاس سپتامبر ۲۰۰۸ شورای حکام، تحولات مهمی به ویژه در عرصه سیاسی روی داد. در ۱۴ تیر ۱۳۸۷ (۲۰۰۸/۷/۴) وزیر امور خارجه، طی نامه ای خطاب به وزرای امور خارجه شش کشور و سولانا، پاسخ جمهوری اسلامی ایران به نامه وزرای امور خارجه شش کشور و سولانا را ارائه نمود. در این نامه، بر آمادگی ایران جهت انجام مذاکرات بر مبنای اشتراکات دو بسته تأکید شده است. این پاسخ، توسط سفرای جمهوری اسلامی ایران تحویل گیرندگان آن گردید. دکتر جلیلی، دبیر شورای عالی امنیت ملی، نیز در همین روز با سولانا به صورت تلفنی گفتگو کرد و به تشریح رویکرد جمهوری اسلامی ایران به مذاکرات و همچنین پاسخ آن به نامه شش کشور و سولانا پرداخت. در این تماس تلفنی، طرفین توافق کردند که به مذاکرات خود در اواخر تیرماه ادامه دهند. از اینرو، در ۲۹ تیر ۱۳۸۷ (۱۹ ژوئیه ۲۰۰۸) و به دنبال دیپلماسی بسته ها و پاسخ جمهوری اسلامی ایران به نامه وزرای خارجه شش کشور و سولانا، دکتر جلیلی و سولانا مذاکرات خود را در ژنو آغاز کردند. در این مذاکرات نمایندگان شش کشور چین، روسیه، آلمان، انگلیس، فرانسه و آمریکا نیز حضور داشتند. از طرف آمریکا ویلیام برنز، معاون سیاسی وزارت خارجه این کشور در مذاکرات شرکت کرد. در طول مذاکرات هسته ای در ۵ سال گذشته، این اولین بار بود که آمریکا در مذاکرات هسته ای حضور یافت. این کشور رسماً اعلام کرده بود که فقط در صورت تعلیق فعالیت های غنی سازی اورانیوم توسط ایران، در مذاکرات حاضر خواهد شد. از اینرو، بسیاری از رسانه های غربی این اقدام آمریکا را نشانه عقب نشینی در برابر ایران تفسیر کردند. دکتر جلیلی، مذاکرات را سازنده و رو به جلو توصیف کرد و گفت: مهم اینست که مذاکرات سازنده ای داشته باشیم که دربرگیرنده دیدگاه ها و نگرانی های مشترک باشد. مدل ایران مبتنی بر ۶+۱ می تواند راهگشای حل مشکلات منطقه ای و جهانی باشد. این مذاکرات ادامه می یابد. نگاه ما به ادامه مذاکرات و ساختار و نحوه و شکل آن، نگاه اساسی است که می تواند در شکل قوی و محکم ادامه یابد. وی، همچنین اظهار داشت: یک برگه غیررسمی (non paper) از سوی شش کشور ارائه شده بود، یک non paper هم ما ارائه کردیم که این دو نقاط مشترکی دارند که البته برخی تفاوت دیدگاه ها هم وجود دارد. قرار شد در ادامه گفتگوها درباره نقاط مشترک و متفاوت بیشتر با هم گفتگو کنیم. ما در مذاکرات با رویکرد مثبت وارد شدیم. ما معتقدیم برای نگرانی های مشترک باید همکاری های مشترک براساس تعهدات دسته جمعی داشته باشیم. سولانا نیز این مذاکرات را سازنده خواند و اظهار داشت: مذاکرات امروز سازنده و عمیق بود. ما منتظر هستیم که تهران به پیشنهادهای ما درباره برنامه هسته ای خود پاسخ دهد. وی، همچنین گفت: دو طرف توافق کردند که طی دو هفته آینده گفتگوهایی از طریق تلفن یا دیدار با یکدیگر انجام دهند.

در ۹ تیر ۱۳۸۷ (۲۰۰۸/۷/۳۰) نیز وزرای امور خارجه ۱۱۸ کشور عضو جنبش عدم تعهد با صدور بیانیه ای در اجلاس تهران، از برنامه هسته ای صلح آمیز جمهوری اسلامی ایران حمایت کردند. در این بیانیه تصریح شده است که حق کشورها برای توسعه انرژی اتمی برای مقاصد صلح آمیز نباید به هیچ عنوان محدود شود و انتخاب ها و تصمیمات تمامی کشورها از جمله جمهوری اسلامی ایران در زمینه استفاده صلح آمیز از فناوری هسته ای و چرخه سوخت باید محترم شمرده شوند. در بیانیه عدم تعهد بر نقش آژانس بین المللی انرژی اتمی به عنوان تنها نهاد صلاحیت دار برای راستی آزمایی تعهدات پادمانی کشورهای عضو تأکید شده است. وزرای امور خارجه عدم تعهد از حل و فصل موضوعات باقی مانده در چارچوب موافقت نامه فیما بین ایران و آژانس، به عنوان یک گام مهم رو به جلو استقبال کردند و توافق آژانس و ایران برای عادی شدن اجرای پادمان در ایران در این چارچوب را نیز مورد توجه قرار دادند. وزرای خارجه عدم تعهد بر تحقق منطقه خاورمیانه عاری از سلاح های هسته ای تأکید کردند و از رژیم صهیونیستی اسرائیل خواستند تا بدون قید و شرط و بدون تأخیر به NPT بپیوندند و فوراً تمامی تأسیسات هسته ای خود را تحت پادمان جامع آژانس قرار دهد. جنبش عدم تعهد در پایان ضمن استقبال از گفتگوهای ایران و شش کشور در ژنو، تأکید کرد که تنها راه حل موضوع هسته ای پیگیری مذاکرات محتوایی بدون هیچگونه پیش شرط توسط تمامی اعضای مربوطه می باشد.

در ۱۵ مرداد ۱۳۸۷ (۲۰۰۸/۸/۵) دبیر شورایی عالی امنیت ملی با ارسال نامه ای به خاویر سولانا، موضع جمهوری اسلامی ایران را در چگونگی ارائه پاسخ ایران به پیشنهادات شش کشور اعلام نمود. در این نامه که از طریق نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در بروکسل تحویل دفتر سولانا گردید، آمده است: ایران آمادگی دارد تا پاسخ روشن خود به پیشنهاد ارائه شده را همراه با دریافت پاسخ روشن درباره سؤال ها و ابهامات ایران در اولین فرصت ارائه نماید. بدون شک، این شفاف سازی می تواند مسیر مذاکرات را بدون ابهام و با افقی روشن و بدون فوت وقت باز نموده و زمینه را برای پیشرفت در مسیر همکاری ها هموار نماید. در صورتی که این آمادگی در طرف مقابل وجود داشته باشد، می توان مرحله دوم مذاکرات را در اولین فرصت آغاز نمود.

در حالی که معاونین سولانا و دکتر جلیلی در خصوص سؤال ها و ابهامات ایران نشستی را نیز برگزار کرده بودند و انتظار می رفت که پاسخ سؤال ها و ابهامات ایران ارائه گردد، سه کشور اروپائی و آمریکا بدون توجه به این فرایند به دنبال صدور قطعنامه بعدی در شورای امنیت بودند. در ۲۹ شهریور ۱۳۸۷ (۲۰۰۸/۹/۱۹) مدیران سیاسی شش کشور به درخواست آمریکا برای بررسی تحریم های بیشتر علیه ایران در واشنگتن گردهم آمدند. این نشست به دلیل مخالفت های روسیه و چین نتیجه ای در

برنداشت. وزارت امور خارجهٔ روسیه با صدور بیانیه ای پس از این نشست اعلام کرد: روسیه در این مرحله مخالف تنظیم تدابیر جدید علیه ایران است و معتقد است که باید تلاش ها برای احیای مذاکرات سازنده با تهران با هدف پیش بردن روند مذاکرات ادامه یابد. ما مخالفت خود را در مرحلهٔ کنونی با اتخاذ و تنظیم تدابیر جدید از طریق شورای امنیت اعلام کردیم. روسیه همواره تأکید کرده است که تهدید ایران به تحریم، هیچ کمکی به گفتگوها نمی کند.

بنابر اعلام قبلی وزارت امور خارجهٔ فرانسه، قرار بود وزرای امور خارجهٔ شش کشور در ۴ مهرماه ۱۳۸۷ (۲۰۰۸/۹/۲۵) در نیویورک درخصوص موضوع هسته ای ایران تشکیل جلسه دهند. یک روز قبل از برگزاری این نشست، وزارت امور خارجه روسیه با صدور بیانیه ای اعلام کرد "ما ضرورتی نمی بینیم که بخواهیم به خاطر آن همه چیز را به کنار بگذاریم و در وسط هفته ای که در آن مشغول جلسات مجمع عمومی سازمان ملل متحد هستیم گردهم آمده و دربارهٔ برنامهٔ هسته ای ایران گفتگو کنیم". یکی از سخنگویان وزارت امور خارجه روسیه نیز در این خصوص گفت "ما مایلیم واشنگتن در نهایت تصمیم بگیرد که خواستار چه روابطی با روسیه است. اگر آن ها می خواهند روسیه را تنبیه کنند این یک مسأله است، اما اگر تأیید کنند که ما منافع مشترکی داریم که باید به اتفاق یکدیگر به پیش برده شود، مسأله ای دیگر است". به دنبال این رویداد، اشتاین مایر وزیر امور خارجه آلمان، اظهار داشت ادامهٔ تخاصم بین واشنگتن و مسکو مانع از ادامهٔ حضور روسیه در مذاکرات هسته ای گروه شش با ایران است و لذا وی خواستار عدم پذیرش روسیه در مذاکرات ایران و گروه شش در میان مدت شد. مایر همچنین گفت شکی وجود ندارد که بدون چنین نشستی که ما در حال حاضر شدیداً به آن نیازمندیم، اعمال تحریم های بین المللی لازم دشوارتر و و پیچیده تر خواهد بود.

با این وجود، وزرای امور خارجهٔ شش کشور به صورت غیرمنتظره در ۵ مهر ۱۳۸۷ (۲۰۰۸/۹/۲۶) در نیویورک گردهم آمدند. در این نشست، پیش نویس قطعنامه ای علیه برنامهٔ هسته ای صلح آمیز ایران توزیع گردید. وزارت امور خارجهٔ روسیه با صدور بیانیه ای پس از این نشست اعلام کرد "اعضای ۵+۱ توافق کردند به طرح روسیه مبنی بر تصویب یک پیش نویس کوتاه و ساده در زمینهٔ تأیید همهٔ تصمیماتی که قبلاً توسط شورای امنیت و آژانس اتخاذ شده بازگردند و از ایران خواسته شده است که به این تصمیمات عمل کند. ما از درک مشترک درخصوص پذیرش این پیش نویس از سوی شش کشور خرسند هستیم. این تصمیم سازوکار گروه ۵+۱ و تداوم کار آن را حفظ می کند و همچنین به ادامهٔ بررسی موضوع هسته ای ایران بدون تهدیدات مخرب کمک می کند". وزیر امور خارجهٔ آلمان نیز پس از این نشست اظهار داشت "پیش نویس تهیه شده دربارهٔ فعالیت های هسته ای ایران

درحقیقت اقدامی برای نشان دادن اتحاد شش کشور در مقابل ایران است. بیانیه کوتاه است، اما برای ایران حامل پیام مهمی درخصوص اتحاد درون ۵+۱ است. تحریم جدیدی علیه ایران در این پیش نویس مطرح نشده است، اما حرکتی بود برای این که ایران از اختلاف درونی ۵+۱ خوشحال نباشد". دکتر جلیلی، دبیر شورایی عالی امنیت ملی نیز اعلام کرد "پیش نویسی که کشورهای موسوم به ۵+۱ به شورای امنیت ارائه کرده اند، بیشتر شبیه به یک بیانیه است. این پیش نویس در شرائطی تدوین شده است که شش کشور گفتگوهای خود را با ایران سازنده و رو به جلو خوانده و اعلام کرده اند که سؤال های ایران منطقی است و درباره آن ها بحث خواهند کرد و پاسخ خواهند داد. این کشورها نتوانستند برای سؤالات ایران پاسخ مناسبی تهیه کنند و اکنون به سوی تصویب چنین قطعنامه ای پیش می روند. آنچه آن ها امروز به آن نیاز دارند این است که با اقداماتی اعتمادساز، اعتماد ملت ایران را جلب کنند، درحالی که این اقدامات بیشتر موجب بی اعتمادی ملت ایران خواهد شد. این روند سازنده نیست و مشکلی را از آن ها حل نخواهد کرد. این اقدام قطعاً به مسیری که می توانست به همکاری های سازنده مبتنی بر تعهدات دسته جمعی برای صلح و امنیت جهانی منتهی شود، کمک نخواهد کرد".

متأسفانه علی رغم این که متعاقب نامه ۱۵ مردادماه ۱۳۸۷ دبیر شورایی عالی امنیت ملی به آقای سولانا درخصوص ضرورت روشن کردن ابهامات، رایزنی ها و تماس ها بین طرفین ادامه داشت شش کشور در اقدامی عجولانه و غیرمنطقی اقدام به صدور قطعنامه ای دیگر علیه فعالیت های هسته ای صلح آمیز ایران در ۶ مهر ۱۳۸۷ (۲۰۰۸/۹/۲۷) نمودند. البته این قطعنامه چندخطی حاوی هیچ تحریم جدیدی نمی باشد و صرفاً به این موارد اشاره کرده است: تأکید بر قطعنامه های قبلی شورای امنیت علیه برنامه هسته ای ایران، پایبندی کامل و بدون تأخیر ایران به تعهدات خود و ضرورت اجرای درخواست های شورای امنیت و شورای حکام، تأکید بر یک راه حل مذاکراتی برای موضوع هسته ای ایران. شایان ذکر است که نماینده اندونزی در شورای امنیت در توضیح رأی مثبت خود به این قطعنامه اظهار داشت: اندونزی به خاطر این از قطعنامه حمایت کرد که بر رهیافت مذاکراتی تأکید می کند و هیچگونه تحریم جدید را دربر ندارد و اگر قطعنامه مزبور حاوی تحریم علیه ایران بود، اندونزی مسلماً از آن حمایت نمی کرد.

نماینده جمهوری اسلامی ایران نزد سازمان ملل متحد نیز با صدور بیانیه ای در همین روز به شرح زیر به قطعنامه ۱۸۳۵ واکنش نشان داد: باعث تأسف است که جامعه جهانی یکبار دیگر شاهد آن است که شورای امنیت در حرکتی عجولانه، غیرقابل قبول و غیرقابل توجیه مبادرت به تصویب قطعنامه ای غیرقانونی درباره موضوعی می کند که تحت هیچ معیار منطقی و حقوقی در حیطه وظایف این شورا

نبوده و تهدیدی را متوجه صلح و امنیت بین‌المللی نمی‌کند. دخالت شورای امنیت در رابطه با برنامه هسته ای صلح‌آمیز جمهوری اسلامی ایران و اقدامات این شورا در این خصوص نه تنها غیرمنصفانه و سیاسی است، بلکه کاملاً فاقد هرگونه مبنای حقوقی بوده و غیرمنطقی است. اینگونه حرکات، غیرقابل توجیه و مسلماً غیرسازنده است، چراکه کشورهای بانی این قطعنامه باید تلاش می‌کردند تا به جای اتخاذ اقدامات غیرقانونی و افزودن بر بی‌اعتمادی ملت ایران، نسبت به جلب اعتماد آن از طریق همکاری سازنده و تعهدات جمعی بپردازند. همانگونه که کراراً و در مناسبت‌های مختلف تأکید کرده‌ایم و همانگونه که حقائق مسلم موجود نیز به خوبی گواهی می‌دهد، برنامه هسته ای جمهوری اسلامی ایران کاملاً صلح‌آمیز بوده و صلح‌آمیز باقی خواهد ماند. ملت ایران بدون توجه به اقدامات شورای امنیت از جمله اقدام غیرقانونی امروز این شورا، در پیگیری و اعمال حقوق مسلم خود در جهت استفاده صلح‌آمیز از فناوری هسته ای مصمم بوده و هست.

در ۱۵ مهر ۱۳۸۷ (۲۰۰۸/۱۰/۶) نیز دبیر شورایعالی امنیت ملی با ارسال نامه ای برای خاویر سولانا، نماینده عالی اتحادیه اروپا درسیاست خارجی و نماینده شش کشور و همچنین وزرای امور خارجه شش کشور، تصریح کرد: در روند مذاکره، فشار به جای استدلال راهگشا نخواهد بود. فقدان تمدن گفتگو، برخی قدرت ها را به تکیه بر اهرم های فشار به جای استدلال و منطق کشانده است. برای جامعه جهانی جالب است که در روند گفتگو آنگاه که سئوالی منطقی طرح می شود، طرف گفتگو به جای ارائه پاسخ از ابزار فشار استفاده می کند. این رفتار غیرمنطقی در قضاوت جامعه جهانی گواه نداشتن پاسخ روشن به پرسش های اصولی جمهوری اسلامی ایران است. در این نامه همچنین با اشاره به بسته پیشنهادی جمهوری اسلامی ایران آمده است که پیشنهاد ایران برای خلع سلاح و عدم اشاعه خوشایند قدرت هایی که سال ها در جهت تولید و انباشت سلاح هسته ای عمل کرده اند، نیست.

در اجلاس سپتامبر ۲۰۰۸ شورای حکام، گزارش مدیرکل اژانس درخصوص اجرای موافقت نامه پادمان در ایران ضمن اذعان به عدم وجود انحراف در مواد و فعالیت های هسته ای اظهار شده در ایران، به برخی مباحث نظیر کد ۳/۱ و مطالعات ادعایی نیز پرداخت. نماینده جمهوری اسلامی ایران نیز با قرائت بیانیه ای، ضمن مروری بر مبحث ساختگی مطالعات ادعایی و رد آن ها، تأکید کرد که با توجه به پاسخگوئی ایران به مطالعات ادعایی بر مبنای حسن نیت خود و فراتر از برنامه کاری، اژانس در موقعیتی است که این بحث را ببندد و طبق برنامه کاری نیز باید اجرای پادمان در ایران به حالت عادی درآید. لازم به توضیح است که مواضع جمهوری اسلامی ایران درخصوص گزارش مدیرکل نیز به صورت کتبی در این اجلاس ارائه و به عنوان سند اژانس نیز به ثبت رسید. در این راستا، جنبش عدم

تعهد نیز با صدور بیانیه ای بر اصول این جنبش که در بیانیه صادره در حمایت از برنامه هسته ای ایران در اجلاس وزاری امور خارجه آن در تهران آمده است، تأکید کرد. در پایان بحث درخصوص این موضوع نیز رئیس شورای حکام با ارائه یک جمع بندی از اظهارات به عمل آمده، به بحث درخصوص این موضوع خاتمه داد.

۱. گزارش مدیرکل آژانس درخصوص اجرای موافقت نامه پادمان در ایران^۱

الف) فعالیت های جاری مرتبط با غنی سازی و بازفرآوری

از زمان گزارش قبلی مدیر کل، ایران به فعالیت خود در کارخانه غنی سازی سوخت ادامه داده است. تمام مواد هسته ای در کارخانه غنی سازی سوخت به علاوه تمام آبشارهای نصب شده تحت کنترل و نظارت آژانس قرار دارند. تمام مواد هسته ای در کارخانه نیمه صنعتی غنی سازی سوخت و همچنین منطقه آبشارها نیز تحت اقدامات نظارتی و مراقبتی آژانس قرار دارند. نتایج نمونه برداری محیطی گرفته شده در کارخانه های نیمه صنعتی غنی سازی سوخت (PFEP) و کارخانه غنی سازی سوخت (FEP) و سوابق کاری (FEP) از زمان آخرین گزارش مدیرکل نشان می دهد که کارخانه ها در حد اعلام شده (کمتر از ۵ درصد غنا برای U-۲۳۵) فعالیت می نمایند. از مارس ۲۰۰۷، تعداد ۱۷ بازرسی اعلام نشده در FEP انجام شده است. آژانس به نظارت بر استفاده و احداث سلول های داغ در رآکتور تحقیقاتی تهران (TRR)، تولید رادیوایزوتوپ های مولیبدن، ید و زنون در مؤسسه (MIX) و رآکتور هسته ای تحقیقاتی ایران (IR-۴۰) از طریق بازرسی ها و راستی آزمایی اطلاعات طراحی ادامه می دهد. هیچگونه نشانه ای از فعالیت های مرتبط با بازفرآوری درحال انجام در این مؤسسات وجود نداشته است. ایران بیان نموده است هیچ گونه فعالیت تحقیق و توسعه مرتبط با بازفرآوری در ایران وجود ندارد. در ۱۴ اوت ۲۰۰۸، ایران پرسشنامه اطلاعات طراحی روزآمد شده (DIQ) را درخصوص مؤسسه (MIX) و آزمایشگاه های چندمنظوره جابرابن حیان (JHL) که هر دو در مرکز تحقیقات هسته ای تهران واقع شده اند، ارائه نمود.

ب) پروژه های مربوط به رآکتور آب سنگین

در ۱۳ اوت ۲۰۰۸، آژانس یک راستی آزمایی موجودی فیزیکی (PIV) را در کارخانه تولید سوخت (FMP) انجام داد که نتایج آن هنوز تحت بررسی است. تغییر عمده ای در وضعیت ساختمانی کارخانه تولید سوخت (FMP) از زمان بازدید قبلی آژانس در می ۲۰۰۸ ملاحظه نگردید. در ۲۷ اوت ۲۰۰۸ آژانس یک راستی آزمایی اطلاعات طراحی (DIV) را در مؤسسه تحقیقاتی (IR-۴۰) انجام داد و ملاحظه نمود که ساخت مؤسسه مذکور در جریان است. آژانس با استفاده از تصاویر ماهواره ای به

^۱ GOV/۲۰۰۸/۳۸, ۱۵ September ۲۰۰۸.

نظارت بر وضعیت کارخانه تولید آب سنگین که مشخص است در وضعیت بهره برداری می باشد، ادامه داده است.

ج) تبدیل اورانیوم

از ۸ مارس ۲۰۰۸ یعنی تاریخی که آخرین راستی آزمائی فهرست موجودی (PIV) توسط آژانس انجام شد تا ۳ اوت ۲۰۰۸، تقریباً ۲۸ تن اورانیوم به شکل UF₆ در تأسیسات تبدیل اورانیوم (UCF) تولید شده است. این رقم، مجموع حجم اورانیوم به شکل UF₆ را که از مارس ۲۰۰۴ در UCF تولید شده به ۳۴۲ تن می رساند که تمامی آن ها تحت کنترل و نظارت آژانس قرار دارند.

د) مطالعات ادعایی

همانگونه که در گزارش GOV/۲۰۰۸/۱۵ قید شد، آژانس طی یک رشته از جلسات در آوریل و می ۲۰۰۸ گفتگوهای را با ایران پیرامون این مسائل برگزار نمود و به دنبال توضیحاتی بیشتر درخصوص ماهیت برنامه هسته ای ایران برآمد. ایران پاسخ های مکتوب خود را در ۱۴ و ۲۳ می ۲۰۰۸ ارائه داد که اولین آن مشتمل بر ۱۱۷ صفحه پاسخ به ادعاهای مربوط به پروژه نمک سبز، آزمایش های انفجاری با قدرت بالا و پروژه موشک با قابلیت بازگشت مجدد به جو بود. ایران با تمرکز بر نواقص در شکل و چارچوب مدارک، مجدداً بر اظهاراتش مبنی بر این که ادعاها مبتنی بر اسناد جعلی و داده های ساختگی هستند تأکید کرد و همچنین تأکید نمود اگرچه نسخه های الکترونیکی اسناد نشان داده شده اند، لکن ایران کپی این اسناد را دریافت نداشته تا بتواند ثابت نماید این اسناد جعلی و ساختگی هستند. ایران همچنین ابراز نگرانی نمود که حل و فصل برخی از این مسائل، مستلزم دسترسی آژانس به اطلاعات حساس مربوط به فعالیت های متعارف نظامی و مرتبط با موشک است.^۱ آژانس پس از ارزیابی بیشتر در مورد پاسخ های ایران در یک رشته از جلسات برگزار شده در تاریخ ۸-۷ و ۲۰-۱۸ اوت در تهران، مواردی را که مستلزم دریافت اطلاعات بیشتری بودند مشخص ساخت.

و) خلاصه

- آژانس قادر بوده است راستی آزمایی عدم انحراف مواد هسته ای اظهارشده را در ایران ادامه دهد.

^۱ - ایران این نگرانی ها را در نامه مورخ ۵ سپتامبر ۲۰۰۸ به مدیرکل مورد تأکید قرار داد (آژانس).

- ایران دسترسی آژانس را به مواد اظهارشده هسته ای فراهم نمود و گزارش های لازم حسابرسی مواد در رابطه با مواد و فعالیت های هسته ای اظهارشده را در اختیار آژانس قرار داده است.
- ایران متن اصلاح شده ترتیبات فرعی کد ۳/۱ درباره ارائه زود هنگام اطلاعات طراحی را به اجراء درنیاورده است. آژانس نتوانسته پیشرفت اساسی درخصوص مطالعات ادعایی حاصل نماید. ایران برخلاف تصمیمات شورای امنیت، با ادامه عملیات کارخانه نیمه صنعتی غنی سازی سوخت (PFEP) و کارخانه غنی سازی سوخت (FEP) و نصب آبشارهای جدید و عملیات نسل جدید سانتریفیوژها به منظور آزمایش، فعالیت های غنی سازی را تعلیق نکرده است. ایران همچنین به ساخت رآکتور هسته ای تحقیقاتی (IR-۴۰) ادامه داده است.
- آژانس در تاریخ ۳ دسامبر ۲۰۰۸ بازرسی از نیروگاه هسته ای بوشهر را به انجام رساند. تمامی قطعات سوخت وارد شده از فدراسیون روسیه برای استفاده در نیروگاه، از سوی آژانس مهر و موم شده اند.

۲. بیانیه جمهوری اسلامی ایران در شورای حکام^۱

در آغاز مایلم همدردی ملت و دولتم را با ملت ها و دولت هایی که در نتیجه بلایای طبیعی در اقصی نقاط جهان از قبیل کوبا و هند هموطنان خود را از دست داده اند، اعلام نمایم و تأثر خود را نسبت به کسانی که در نتیجه سیاست های جدید تجاوزکارانه استعماری تعدادی از قدرت های غربی و تروریست های تحت حمایت آنان همه روزه در افغانستان، عراق، فلسطین و پاکستان شاهد نابودی عزیزان خود هستند، بیان نمایم.

موظفم مراتب قدردانی صمیمانه کشورم را از اعضای خانواده جنبش عدم تعهد برای پشتیبانی ارزشمند آن ها که در سخنرانی ارائه شده از سوی سفیر کوبا منعکس گردیده است بیان نمایم. این سخنرانی که بیانیه نشست وزرای خارجه عدم تعهد در تهران را در بردارد، فصل طلائی تاریخ جنبش عدم تعهد به منزله تجلی فراخوانی برای عدالت و سعادت می باشد.

از زمانی که موضوع هسته ای ایران برای نخستین بار در شورای حکام مطرح شد، تقریباً شش سال می گذرد. من امروز از مرور تفصیلی تحولاتی که از آن زمان رخ داده خودداری می ورزم. لیکن برای ملاحظه همه کشورهای عضو آژانس و به طور کلی جامعه بین المللی، برخی عناصر اصلی را یادآور می شوم.

چگونه یک دیدار ساده مدیرکل که به دعوت ایران صورت گرفت، به یک بحران سیاسی تبدیل گردید؟
۱. در پی دیدار مدیرکل از تأسیسات غنی سازی نظنز در سال ۲۰۰۳، نمونه برداری انجام پذیرفت.

۲. آلودگی ذرات اورانیوم با غنای بالا و پائین یافت شد. ایران اعلام نمود آلودگی ناشی از غنی سازی در ایران نیست و منشأ خارجی دارد. آمریکا سر و صدای زیادی به پا کرد.

۳. ایران به طور داوطلبانه با یک تعلیق کوتاه مدت موافقت کرد، بدین منظور که به آژانس فرصتی دهد تا روشنگری و راستی آزمایی فنی خود را اجراء نماید. آژانس پس از تحلیل ها و تحقیقات سخت اعلام کرد که آلودگی منشأ خارجی داشته و لذا در نتیجه فعالیت غنی سازی در ایران نبوده و اظهارات ایران در سال ۲۰۰۳ صحیح می باشد. بر اساس این نتیجه، انتظار می رفت که موضوع سریعاً از دستورکار شورای حکام خارج گردد.

۴. آمریکا تلاش کرد تا با طرح اتهامات جدید در آغاز هر نشست، موضوع را در شورای حکام حفظ نماید. اگرچه مدیرکل گزارش کرده است که همه ادعاها و اتهامات، حتی آن هایی که

---

^۱ این بیانیه توسط علی اصغر سلطانی، سفیر و نماینده جمهوری اسلامی ایران نزد سازمان های بین المللی در وین قرائت شده است.

درباره سایت های نظامی است بی پایه و اساس است، ولیکن در هر مرتبه وقت و منابع بسیاری از آژانس تلف می شد و خسارات مالی و سیاسی چشمگیری بر ایران تحمیل می گردید.

۵. در پی یک تصمیم عالی سیاسی از سوی جمهوری اسلامی ایران، یک برنامه کاری برای حل و فصل همه مسایل باقیمانده گذشته و حال با آژانس بین المللی انرژی اتمی مورد مذاکره قرار گرفت و به صورت یک توافق مشترک (INFCIRC/۷۱۱) در تاریخ ۲۷ اوت ۲۰۰۷ به نتیجه رسید.

۶. ایران از آژانس درخواست کرد که همه مسایل باقیمانده را یک بار و برای همیشه مطرح نماید. بر اساس برنامه کاری، یک فهرست نهائی از ۶ موضوع باقی مانده توسط آژانس به ایران ارائه گردید. بند ۲ از بخش IV برنامه کاری می گوید: «آژانس موافقت نمود که به ایران همه سؤالات باقیمانده را طبق برنامه بدهد. این یعنی که پس از دریافت سؤالات، هیچ سئوال دیگری باقی نمانده است. ایران به آژانس توضیحات لازم و اطلاعات را خواهد داد.»

۷. آژانس همچنین در طول مذاکرات از ایران خواست تا ادعاهای آمریکا را تحت نام «مطالعات ادعایی» که شامل تنها سه موضوع بود یعنی نمک سبز، آزمایش های انفجاری قوی و موشک با قابلیت برگشت مورد توجه قرار دهد.

۸. ایران اعلام کرد که مسائلی از قبیل آزمایش های انفجاری بالا و موشک های با قابلیت برگشت مجدد، خارج از چارچوب اساسنامه آژانس می باشد. ایران همچنین اعلام کرد که «مطالعات ادعایی» کذایی رایانه لپ تاپ آمریکا، ادعاهایی بی پایه و اساس است. اما دبیرخانه از ایران خواست تا با صرفاً دریافت مطالب و ارائه ارزیابی، به رفع ابهام و اثبات اظهاراتش کمک نماید.

۹. به خوبی قابل درک بود که این موضوع در مقوله های ۶ موضوع باقیمانده نمی گنجد. بنابراین، در یک دسته بندی جداگانه منعکس گردید. با توجه به ویژگی این موضوع هیچ جلسه ای برای بحث، مصاحبه و یا هیچگونه دیداری از محل ها و هیچگونه نمونه برداری مقرر نشده بود. همانگونه که در بند سوم برنامه کاری منعکس گردید، توافق شد که آژانس اسناد را تحویل دهد و ایران صرفاً بررسی نماید و ارزیابی خود را به آژانس اطلاع دهد.

۱۰. بند اول از بخش IV برنامه کاری می گوید: «این مدالیتی شامل همه مسائل باقی مانده است و آژانس تأیید می کند که هیچ موضوع باقی مانده و ابهام دیگری درباره برنامه و فعالیت هسته

ای گذشته ایران وجود ندارد». اگر قرار بود به غیر از مطالعات ادعایی (نمک سبز، موشک با قابلیت برگشت، آزمایشات انفجاری با قدرت بالا)، موضوع دیگری به نام «ابعاد احتمالی نظامی» وجود داشته باشد، بایستی در برنامه کاری صریحاً ذکر می شد. زیرا همه موضوعات باقی مانده در مدالیتی صریحاً درج شده است. در حالی که موضوع باقی مانده ای به نام «ابعاد احتمالی نظامی» در مدالیتی نام برده نشده است.

۱۱. آژانس صریحاً و کتباً در تاریخ ۱۳ مه ۲۰۰۸ اعلام نموده است: «هیچ سندی دال بر ارتباط اداری داخلی میان «نمک سبز» و دو موضوع دیگر مطالعات ادعایی به نام «آزمایش انفجارات قوی» و «موشک بازگردنده»، به ایران نشان داده نشده یا تحویل نشده است». متأسفانه این اعلام صریح آژانس که در گزارش مدیرکل منعکس نشده است، بیانگر آن است که برخلاف آنچه در گزارش بیان شده است، اسناد مربوط به این موضوع در مطالعات ادعایی فاقد انسجام داخلی فیما بین اسناد است.

۱۲. همانگونه که مدیرکل در گزارش های قبلی و فعلی خود ذکر نموده است، آژانس نتوانسته تعهدات خود را که تحویل اسناد به ایران می باشد انجام دهد. آژانس با بیان تأسف عمیق خود از ایران خواست تا از خود انعطاف نشان دهد و گزارش پاورپوینت را به جای دریافت اسناد بپذیرد.

۱۳. یکی از نمونه هایی که همه مردم به راحتی آن را می فهمند، فقدان هرگونه مهر طبقه بندی بر روی چنین اسنادی است که ادعا می شود به یک پروژه فوق سری از نوع مانهاتان در زمینه سلاح های هسته ای مربوط است. این چه کار ضعیف و غیرحرفه ای از سوی سیا است! که فراموش کرده اند مهر فوق سری را روی اطلاعات جعلی خود بگذارند. البته جای تعجب نیست که آن ها مجبور شدند در آستانه گزارش مثبت مدیرکل در خصوص حل و فصل موضوع منشأ آلودگی ذرات اورانیوم در نطنز و تأیید اظهارنامه گذشته ایران با شتاب بسته ای را حاوی اتهامات جدید شامل اسناد ساختگی، برای شورای حکام آماده کنند.

۱۴. همانگونه که در گزارش خلاصه فنی بخش پادمان مورخ سه شنبه ۱۶ سپتامبر منعکس گردید، هیچ دلیلی برای اصالت اسناد مربوط به مطالعات ادعایی وجود ندارد. هیچ سند اصلی نیز وجود ندارد.

۱۵. برخلاف برنامه کاری که هیچ بحثی مدنظر قرار نگرفت، ۷ دور نشست فنی در تهران برگزار گردید که علاوه بر توضیحات شفاهی کامل، ۱۱۷ صفحه روشنگری و پاسخ به آژانس ارائه شد که اثبات می کرد همه اطلاعات مربوط به مطالعات ادعایی جعلی و ساختگی است.

۱۶. جای بسی تأسف است که برخی هیأت ها نتیجه گیری و تصمیمات آژانس را درباره خاتمه موضوعاتی از قبیل اسناد اورانیوم فلزی عمداً نادیده می گیرند، زیرا آن ها برای نگهداشتن موضوع هسته ای ایران در دستورکار، دارای دستورکار پنهانی هستند. بنابر این، باید ثبت نمایم که آژانس طی مکاتبه مورخ ۸ نوامبر ۲۰۰۷ به صراحت اذعان نمود: "ایران سند پانزده صفحه ای مربوط به شیوه تبدیل اورانیوم و ریخته گری آن را تحویل نمود. این اقدام، موضوع اورانیوم فلزی برنامه کاری را خاتمه می دهد." آژانس مختومه شدن این موضوع را در نامه مورخ ۲۳ نوامبر ۲۰۰۷ مجدداً تأیید نمود و علاوه بر آن اضافه نمود: "آژانس برای تحویل سند از ایران قدردانی می نماید و تأیید می کند که این اقدام از برنامه کار به صورت کامل اجراء شده است."

سه سوال ساده وجود دارد:

- وضعیت موجود چیست؟
  - با این روند کنونی احتمالاً چه هدفی دنبال می شود و به کجا می رویم؟
  - سرانجام این که انتظار می رود ما چه کار کنیم تا همه چیز در جایگاه درست خود قرار گیرد؟
- پاسخ نخستین سؤال این است که وضعیت موجود عبارت است از:
- هیچ سند واقعی و موثقی وجود ندارد.
  - آژانس قادر نبوده است اصل سند درباره مطالعات ادعایی را تحویل دهد.
  - ایران تعهدات خود را مطابق برنامه کاری کاملاً اجراء نموده است.
- پاسخ سؤال دوم یعنی این که اگر این روند بی پایان بیهوده ادامه یابد، به کجا خواهیم رسید؟ اطمینان و اعتماد متقابل در میان کشورهای عضو و میان کشورهای عضو و دبیرخانه واقعاً در خطر است. بنابراین، اعتبار و یکپارچگی آژانس در مخاطره ای جدی قرار دارد.
- پاسخ به سؤال سوم یعنی این که الآن انتظار می رود که ما چکار کنیم، این است: آژانس در موقعیتی است که باید آخرین بخش از برنامه کاری را که خواهان بازگشت اجراء پادمان در ایران به حالت عادی است اجراء نماید، زیرا همه اقدامات مندرج در برنامه کاری کاملاً اجراء شده است.

بر اساس حقایقی که فوقاً ذکر شد و مطابق برنامه کاری مبحث مطالعات ادعایی پایان یافته و بنابراین، بایستی اجرای پادمان در ایران به صورت عادی انجام پذیرد. در بند ۵ از بخش IV برنامه کاری آمده است که «آژانس و ایران توافق نمودند پس از اجرای موارد فوق الذکر و برنامه کاری توافق شده برای حل موضوعات باقی مانده، اجرای پادمان در ایران باید به صورت عادی انجام گیرد.» از نظر جمهوری اسلامی ایران با توجه به پاسخ های مشروح ارائه شده، آژانس هم اکنون در موقعیتی هست که بتواند عدم اصالت، بی اساس و ساختگی بودن مدارک منسوب به مطالعات ادعایی را اعلام و موضوع را خاتمه یافته اعلام کرده و مطابق با مدالیتی، اجرای پادمان در ایران را عادی نماید.

در پایان از طرف دولت اعلام می کنم که اگر اجرای پادمان در ایران به حالت عادی برگردد، در چنین محیط همکاری و طبق تعهداتش بر اساس موافقت نامه جامع پادمانی، جمهوری اسلامی ایران مانند بقیه کشورهای عضو به سائر سؤالات پاسخ خواهد داد.

اظهار نظر درباره بیانیه اتحادیه اروپا در شورای حکام: به نظر می رسد تدوین کنندگان بیانیه اتحادیه اروپا از آخرین تحولات پس از مذاکرات ژنو مطلع نیستند. پس از مذاکرات ژنو، جناب آقای دکتر جلیلی دبیر شورای عالی امنیت ملی، طی نامه ای خطاب به جناب آقای سولانا آمادگی ایران را برای ارائه پاسخی روشن به پیشنهاد ارائه شده به ایران در مراحل ابتدائی همزمان با دریافت پاسخی روشن به سؤالات و ابهامات آن در این زمینه اعلام نمود. متعاقباً هر دو طرف تماس های تلفنی برقرار نمودند و جلسات و مذاکراتی داشتند که ضمن آن گفتگوها را مثبت، سازنده و جدی ارزیابی نمودند. آن ها همچنین تأکید نمودند که این روند سازنده برای رفع ابهامات باید ادامه یابد.

۳. بیانیه جنبش عدم تعهد در شورای حکام

مایلم از طرف جنبش عدم تعهد مراتب قدردانی این جنبش را از دکتر البرادعی، مدیرکل و دبیرخانه برای گزارش ایشان به شورا در مورد اجرای موافقت نامه پادمانی معاهده عدم اشاعه در جمهوری اسلامی ایران همانگونه که در سند GOV/۲۰۰۸/۳۸ درج گردیده است، بیان نمایم. عدم تعهد همچنین مایل است برای نشست فنی که درباره این مسأله تشکیل گردید، از دبیرخانه تشکر نماید.

مایلم به اطلاع برسانم که در جریان نشست وزرای خارجه جنبش عدم تعهد که از ۲۷ تا ۳۰ ژوئیه در تهران برگزار گردید، وزراء بیانیه مربوط به مسأله هسته ای جمهوری اسلامی ایران را که موضع جنبش درباره این موضوع را به روز می سازد، به تصویب رساندند. این جانب اکنون به نقل بیانیه می پردازم:

(آغاز نقل قول)

۱. وزراء، مواضع اصولی خود در خصوص خلع سلاح هسته ای و عدم اشاعه را که در سند پایانی کمیته هماهنگی وزرای جنبش عدم تعهد، برگزار شده در پوتراجایای مالزی، ۲۷-۳۰ مه ۲۰۰۶ و چهاردهمین اجلاس سران دولت های جنبش عدم تعهد در هاوانای کوبا، ۱۶-۱۱ سپتامبر ۲۰۰۶ منعکس شده اند، تکرار کردند. وزراء، همچنین مواضع اصولی جنبش در خصوص موضوع هسته ای جمهوری اسلامی ایران را که در بیانیه وزرای عدم تعهد در پوتراجایا در ۳۰ مه ۲۰۰۶ و بیانیه سران دولت های عدم تعهد تصویب شده در هاوانا در ۱۶ سپتامبر ۲۰۰۶ منعکس شده اند، تکرار کردند. آن ها، تحولات مثبت در اجرای موافقت نامه پادمان NPT در جمهوری اسلامی ایران را آنگونه که در گزارش های مدیرکل آژانس بین المللی انرژی اتمی منعکس شده است، مدنظر قرار دادند.
۲. وزراء، حق اساسی و لاینفک همه کشورها برای توسعه تحقیق، تولید و استفاده از انرژی اتمی برای مقاصد صلح آمیز، بدون هرگونه تبعیض و منطبق با تعهدات حقوقی مربوطه را مجدداً مورد تأکید قرار دادند. بنابراین، هیچ چیز نباید به گونه ای تفسیر شود که حق دولت ها برای توسعه انرژی اتمی برای مقاصد صلح آمیز را ممنوع یا محدود سازد. آن ها به علاوه تأکید مجدد ورزیدند که گزینه ها و تصمیمات کشورها از جمله جمهوری اسلامی ایران در زمینه استفاده های صلح آمیز از فناوری هسته ای و سیاست های چرخه سوخت آن باید محترم شمرده شوند.

۳. وزراء، آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را به عنوان تنها نهاد صلاحیت‌دار برای راستی‌آزمایی تعهدات پادمانی مربوطه کشورهای عضو شناخته و تأکید کردند که نباید هیچگونه فشار یا مداخله ناروا در فعالیت‌های آژانس به ویژه فرآیند راستی‌آزمایی آن که کارایی و اعتبار آژانس را به مخاطره می‌اندازد، وجود داشته باشد.

۴. وزراء، از همکاری مستمر جمهوری اسلامی ایران با آژانس شامل اقدامات اعتمادسازی که به طور داوطلبانه انجام شده‌اند- با هدف حل تمامی موضوعات باقی‌مانده شامل موضوعاتی که در آخرین گزارش مدیرکل آژانس (۲۶ مه ۲۰۰۸) منعکس شده‌اند- استقبال نمودند. آن‌ها از این که آژانس قادر به راستی‌آزمایی عدم انحراف مواد هسته‌ای اظهارشده در ایران‌انگونه که در کلیه گزارش‌های آژانس از نوامبر ۲۰۰۳ و پس از آن آمده‌اند بوده است، استقبال کردند و علاوه بر این ارزیابی مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در گزارش اجرای پادمان‌ها (SIR ۲۰۰۶) را که اعلام کرده است تمامی مواد هسته‌ای اظهارشده در ایران مورد حسابرسی قرار گرفته و در فعالیت‌های صلح‌آمیز باقی‌مانده‌اند، مورد توجه قرار دادند. آن‌ها در عین حال، به این امر که فرآیند نتیجه‌گیری در خصوص عدم وجود مواد و فعالیت‌های اظهارنشده در ایران موضوعی در حال انجام و فرآیندی زمان‌بر است، توجه کردند. در این ارتباط، وزراء از موافقت نامه (مدالیتی) جمهوری اسلامی ایران و آژانس در ۲۱ اوت ۲۰۰۷ که به حل و فصل شش موضوع باقی‌مانده به عنوان یک گام مهم رو به جلو برای ارتقای اعتماد و حل و فصل مسألت‌آمیز موضوع منتهی شد، استقبال کردند. وزراء سند INF/CIRC/۷۱۱ را که اذعان می‌دارد آژانس و ایران موافقت کردند که بعد از اجرای برنامه کاری و مدالیتی توافق شده برای حل و فصل موضوعات باقی‌مانده پادمان در ایران به صورت عادی اجراء خواهد شد، مورد توجه قرار دادند.

۵. وزراء، بر تمایز بنیادین بین تعهدات حقوقی کشورها در قبال موافقت‌نامه پادمانی مربوطه خود و هرگونه اقدامات اعتمادسازی داوطلبانه که برای حل موضوعات دشوار اتخاذ می‌شود، تأکید کردند و معتقدند که چنین تعهدات داوطلبانه‌ای تکالیف حقوقی پادمانی نیستند.

۶. وزراء، ایجاد مناطق عاری از سلاح‌های هسته‌ای را به عنوان یک گام مثبت به سمت دستیابی به هدف خلع سلاح هسته‌ای جهانی مورد توجه قرار دادند و حمایت خود را از ایجاد منطقه عاری از سلاح هسته‌ای در خاورمیانه طبق قطعنامه‌های مربوطه مجمع عمومی و شورای امنیت تکرار کردند. تا زمان ایجاد چنین منطقه‌ای، آن‌ها از اسرائیل خواستند تا بدون قید و

شرط و بدون تأخیر به NPT پیوسته و فوراً تمامی تأسیسات هسته ای خود را طبق قطعنامه ۴۸۷ (۱۹۸۱) شورای امنیت، تحت پادمان جامع آژانس قرار دهد.

۷. وزراء، بر مصونیت فعالیت های هسته ای صلح آمیز و این که هر حمله یا تهدید به حمله علیه تأسیسات هسته ای صلح آمیز- در حال فعالیت و یا در حال ساخت- خطری بزرگ علیه بشریت و محیط زیست تحمیل می کند و حقوق بین الملل، اصول و اهداف منشور سازمان ملل متحد و مقررات آژانس را به طور جدی نقض می کند، تأکید کردند. آن ها نیاز به یک سند چندجانبه مذاکره شده جامع که حمله یا تهدید به حمله به تأسیسات هسته ای که به استفاده های صلح آمیز از انرژی هسته ای اختصاص داده شده اند ممنوع سازد را مورد شناسایی قرار دادند.

۸. وزراء، قویاً معتقد هستند که تمامی موضوعات مربوط به پادمان و راستی آزمایی، از جمله مربوط به ایران، باید در چارچوب آژانس حل و فصل گردد و بر مبانی حقوقی و فنی استوار باشد. آن ها همچنین تأکید کردند که آژانس باید به کار خود برای حل موضوع هسته ای ایران در چارچوب دستورالعمل آن تحت اساسنامه اش ادامه دهد.

۹. وزراء، تأکید کردند که دیپلماسی و گفتگو از طریق شیوه های مسالمت آمیز برای یافتن راه حل دراز مدت و جامع در خصوص موضوع هسته ای ایران باید ادامه یابد. آن ها ابراز عقیده کردند که تنها راه حل و فصل موضوع، پیگیری مذاکرات محتوایی بدون هیچگونه پیش شرط در میان تمامی اعضای مربوطه می باشد. در این زمینه، وزراء از تمایل ایران برای آغاز مذاکرات در خصوص موضوعات مختلف منطقه ای و جهانی شامل موضوعات هسته ای با کشورهای عضو عدم تعهد به ویژه آن هایی که در منطقه هستند، استقبال کردند. وزراء، علاوه بر این از گفتگوهای بین ایران و شش کشور که در ژوئیه ۲۰۰۸ در ژنو برگزار شد، استقبال کردند. (خاتمه نقل قول)

۴. توضیحات روشن‌گرانه جمهوری اسلامی ایران در خصوص گزارش مدیرکل آژانس^۱

آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در ۱۵ سپتامبر ۲۰۰۸ گزارش خود در مورد اجرای پادمان در جمهوری اسلامی ایران را ارائه نمود. از اینرو، در این مجموعه برخی از نظرات جمهوری اسلامی ایران در خصوص این گزارش ارائه می‌شود.

۱. این گزارش یکبار دیگر به وضوح نشان می‌دهد که تمامی فعالیت‌ها، مواد و تأسیسات هسته‌ای در جمهوری اسلامی ایران تحت نظارت و کنترل کامل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی قرار دارند و آژانس قادر به راستی‌آزمایی عدم انحراف مواد و فعالیت‌های اظهارشده می‌باشد. مدیرکل این موضوع را در ۱۴ مورد و طی ۹ بند به تشریح آن‌ها پرداخته است.

۲. جمهوری اسلامی ایران مکرراً اعلام کرده است، هیچگونه فعالیت و مواد اظهارنشده هسته‌ای در ایران وجود نداشته و ندارد.

۳. تعلیق که راهی آزموده شده است امری موقتی، داوطلبانه و غیر الزام‌آور حقوقی بوده است و برای بیش از دو سال اجراء شد و نمی‌توانست به طور نامحدود ادامه پیدا کند.

۴. رآکتور تحقیقاتی آب سنگین ۴۰ مگاواتی اراک جایگزین رآکتور تحقیقاتی ۵ مگاواتی تهران که عمر آن به زودی پایان می‌یابد، خواهد شد. این رآکتور، تولید رادیویزوتوپ‌ها برای کاربردهای پزشکی و کشاورزی و صنعتی را برعهده خواهد داشت. آژانس به خوبی آگاهی دارد که رآکتور تحقیقاتی در حال ساخت اراک، در مراحل ساختمان‌سازی خود قرار دارد. ضمن این که اجرای چنین پروژه‌هایی در مطابقت کامل با حقوق ایران براساس معاهده منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای و اساسنامه آژانس می‌باشد و کاملاً تحت موافقت نامه جامع پادمان صورت می‌پذیرد.

۵. در اوت ۲۰۰۷ جمهوری اسلامی ایران ابتکاری را برای حل و فصل موضوعات باقیمانده به منظور رفع هرگونه ابهام در خصوص فعالیت‌های هسته‌ای صلح‌آمیز خود در گذشته و حال، یکبار و برای همیشه، اتخاذ نمود. تأکید می‌شود که هدف اصلی تنظیم برنامه کاری با آژانس این بود که همه مسائل و موضوعات باقیمانده برای یکبار مشخص و مورد رسیدگی قرار گیرند تا وارد فرایندی بی‌پایان نگردیم. در این خصوص یک برنامه کاری (INFCIRC/۷۱۱) بین آژانس و ایران مورد توافق قرار گرفت. براساس برنامه کاری، یک

^۱ INFCIRC/۷۳۷, ۱ October ۲۰۰۸.

فهرست نهایی از ۶ موضوع باقی مانده توسط آژانس به ایران ارائه گردید. این فهرست شامل: تحقیق در مورد پلوتونیوم، سانتریفیوژهای P1-P2، منشأ آلودگی در یکی از تجهیزات یک دانشگاه فنی، سند اورانیوم فلزی، پلونیوم ۲۱۰ و معدن گچین بود.

۶. در بند ۵ از بخش IV برنامه کاری آمده است که "آژانس و ایران توافق نمودند پس از اجرای موارد فوق الذکر و برنامه کاری توافق شده برای حل موضوعات باقی مانده، اجرای پادمان در ایران باید به صورت عادی انجام گیرد".

۷. آژانس در گزارش‌های نوامبر ۲۰۰۷ و فوریه ۲۰۰۸ خود به روشنی و آشکارا اعلام کرده است که تمامی شش موضوع باقیمانده حل فصل شده‌اند و جمهوری اسلامی ایران به تمامی سؤالات آژانس درخصوص این موضوعات باقیمانده طبق برنامه کاری پاسخ داده است. با اجرای موفقیت آمیز برنامه کاری و حل و فصل تمامی شش موضوع باقیمانده، آمریکا که از این نتایج خرسند نبود با راه اندازی تبلیغات سیاسی و انحرافی بر بخشی از برنامه کاری تحت عنوان مطالعات ادعایی متمرکز شد و با اخلال در کار آژانس و ایجاد فشارهای مختلف بر آن، سعی کرد مسیر همکاری های ایران و آژانس را تخریب نماید.

۸. در برنامه کاری به بخشی تحت عنوان مطالعات ادعایی پرداخته شده است که به عنوان یک موضوع باقیمانده مورد شناسایی قرار نگرفت و به همین دلیل، شیوه رسیدگی به این بخش نیز با شیوه تعامل موضوعات باقیمانده متفاوت گردید. در بخش ۳ برنامه کاری مورد توافق ایران و آژانس، آمده است: «ایران، به عنوان علامت حسن نیت و همکاری با آژانس، به محض دریافت همه مدارک مربوطه آن‌ها را بررسی می کند و ارزیابی خود را به آژانس اطلاع می دهد». طبق این بند، آژانس می بایست تمامی اسناد را به ایران تحویل می نمود و ایران پس از دریافت تمامی اسناد مطالعات ادعایی، تنها باید «ارزیابی» خود را از اسناد دریافتی به آژانس "اطلاع" دهد و در آن اقدامی بیشتر از جمله برگزاری جلسه و ... پیش بینی نشده است. اما ایران بر اساس حسن نیت و همکاری با آژانس موافقت کرد که گفتگوهایی را با آژانس داشته باشد و اسناد لازم را در این رابطه به آژانس ارائه دهد و به این ترتیب عمل کرد.

۹. جمهوری اسلامی ایران تمامی اسناد و پاورپوینت های مطالعات ادعایی که توسط آمریکا تهیه شده و به آژانس ارائه گردیده بود را علیرغم آن که به ایران تحویل نگردید، مورد ارزیابی قرار داد و ارزیابی خود را به آژانس اطلاع داد و در این خصوص، از جمله موارد زیر را بیان داشت:

- تاکنون آژانس هیچ سند رسمی و غیرقابل خدشه از نظر حقوقی که حاوی مطالبی مستند و مرتبط با ایران در مورد مطالعات ادعایی باشد، ارائه نداده است.
- آمریکا به دلیل آن که هیچ سند واقعی و اصلی ندارد و صرفاً اسنادی را که خود جعل نموده است، در اختیار دارد. لذا اصل اسناد را نتوانست در اختیار آژانس قرار دهد که بالطبع آژانس هم نتوانست اصل را به ایران ارائه دهد و حتی اجازه تحویل این فایل‌های مجعول را هم نداد. دلیل آن کاملاً واضح است، زیرا به محض تحویل اصل اسناد، جعلی بودن آن‌ها اثبات می‌گردد. از اینرو، آژانس هیچ سند اصلی به ایران تحویل نداد و هیچیک از اسناد نشان داده شده نیز واجد اصالت نبوده و نیستند.
- تنها موردی که برای انتساب اسناد ادعایی به ایران مورد استناد قرار گرفت، وجود کلمات فارسی و چند اسم در برخی از آن‌ها بود.
- طبیعی است کسی که اسنادی را جعل می‌نماید، برای آن که آن‌ها را واقعی جلوه دهد باید به گونه‌ای عمل کند تا آن اسناد را از لحاظ داخلی منسجم نمایش دهد. در عین حال، ایران اثبات کرده است که بعضاً اسناد آمریکائی نشان داده شده از انسجام داخلی برخوردار نیستند، بلکه دارای تناقضات آشکار هستند و مغایر با نوع اسناد رسمی در ایران بوده و ناقص نیز می‌باشند، علاوه بر این که هیچگونه مهر طبقه بندی ندارند. همچنین نوع کارهای ایران با نوع کارهای نشان داده شده در اسلایدها متفاوت است.
- چگونه کشوری را می‌توان با اسنادی که اصالت (authenticity) ندارند و هیچ دلیلی بر تعلق آن اسناد به آن کشور نیز وجود ندارد، محکوم کرده و از آن کشور عضو خواست براثت خود را ثابت کند و یا درباره اسناد کشور دیگر توضیحات ماهوی بدهد؟
- ایران به صراحت اظهار می‌دارد که هیچیک از مطالعات و فعالیت‌هایی که در "مطالعات ادعائی" آمده است، توسط ایران و یا در ایران انجام نشده است و اسناد و اسلایدهای تهیه شده توسط آمریکا (اسناد مطالعات ادعائی)، اتهامات بی اساس و ساختگی است که به ایران نسبت داده‌اند.
- آژانس صریحاً و کتباً در تاریخ ۱۳ می ۲۰۰۸ اعلام نموده است: "هیچ سندی دال بر ارتباط اداری داخلی میان "نمک سبز" و دو موضوع دیگر مطالعات ادعائی به نام

"آزمایش انفجارات قوی" و "موشک بازگردنده" به ایران نشان داده نشده یا تحویل نشده است". متأسفانه این اعلام صریح آژانس که در گزارش مدیرکل منعکس نشده است، بیانگر آن است که برخلاف آنچه در گزارش بیان شده است اسناد مطالعات ادعائی فاقد انسجام داخلی فیما بین اسناد است.

- با توجه به آنچه فوقاً ذکر شد و این که هیچ سند اصلی درباره مطالعات ادعایی وجود ندارد و علاوه بر آن هیچ دلیل مستندی دال بر ارتباط این موارد جعلی ادعائی با ایران ارائه نشده است، و نیز فقدان هرگونه اطلاعات معتبر درباره به کارگیری هرگونه مواد هسته‌ای در مطالعات ادعائی (چون ذاتاً وجود ندارند)، و نیز با توجه به این که ایران تعهد خود مبنی بر اطلاع دادن به آژانس از ارزیابی خود را انجام داده است و همچنین تأکید مدیرکل آژانس که در گزارش های ژوئن و سپتامبر ۲۰۰۸ خود تصریح کرده است: "آژانس هیچ اطلاعاتی راجع به طراحی عملی یا ساخت اجزای مواد هسته‌ای یک سلاح یا دیگر اجزای کلیدی از جمله چاشنی از سوی ایران یا مطالعات فیزیک هسته‌ای مربوطه را در اختیار ندارد"، لذا این مبحث باید خاتمه یافته اعلام شود.

۱۰. بند ۲ از بخش IV برنامه کاری می گوید: «آژانس موافقت نمود که ایران همه سئوالات باقیمانده را طبق برنامه بالا بدهد. این یعنی که پس از دریافت سئوالات، هیچ سؤال دیگری باقی نمانده است. ایران به آژانس توضیحات لازم و اطلاعات را خواهد داد».

۱۱. بر اساس این بند و زمانبندی مندرج در برنامه کاری، آژانس بایستی همه سئوالات مربوط به برنامه کاری را تا ۱۵ سپتامبر ۲۰۰۷ ارائه می داد. اگر چنانچه آژانس معتقد بود که مطالعات ادعایی نیز جزو مسائل باقیمانده است، می باید کلیه سئوالات خود را همانند سایر موضوعات باقیمانده به ایران ارائه می نمود. بنابر این، روند طرح سئوالات جدید به صورت بی انتها نمی تواند ادامه یابد و سئوالات جدیدی تحت هر عنوانی پذیرفتنی نخواهد بود. سئوالات جدید می تواند بعد از عادی شدن موضوع هسته‌ای ایران مطرح گردد و ایران در چارچوب تعهدات حقوقی خود پاسخ خواهد داد.

۱۲. بند اول از بخش IV برنامه کاری می گوید: «این مدالیتی شامل همه مسائل باقی مانده است و آژانس تأیید می کند که هیچ موضوع باقی مانده و ابهام دیگری درباره برنامه و فعالیت هسته‌ای گذشته ایران وجود ندارد».

۱۳. اگر قرار بود به غیر از مطالعات ادعایی (نمک سبز، سرجنگی، تست انفجاری) موضوع دیگری به نام «ابعاد احتمالی نظامی» وجود داشته باشد، بایستی در برنامه کاری صریحاً ذکر می شد، زیرا همه موضوعات باقی مانده در مدالیتی صریحاً درج شده است. این درحالی است که موضوع باقی مانده ای به نام «ابعاد احتمالی نظامی» در مدالیتی نام برده نشده است.

۱۴. بر اساس بند اول از بخش IV که بیان داشته است: «هیچ موضوع باقیمانده و ابهام دیگری به غیر از آنچه در مدالیتی آمده وجود ندارد»، لذا درج عبارات جدید در بند ۱۴ که «تعدادی موضوعات باقیمانده وجود دارد» و یا در بند ۲۳ گزارش «دیگر موضوعات کلیدی مرتبط باقی مانده»، نه تنها مخالف مدالیتی است بلکه با گزارش قبلی مدیرکل (Gov/۲۰۰۸/۴) Para ۵۴، نیز که اظهار داشت «تنها یک موضوع عمده باقی مانده وجود دارد» نیز مخالف است.

۱۵. بند ۱۵ این گزارش می گوید: «ایران به مواردی که آژانس در رابطه با مطالعات ادعایی نشان داده، تمرکز خود را روی «نواقص شکل و قالب» قرار داده است.» هرچند که ایران به محتوی نیز پرداخته است و ثابت کرد آن ها فاقد ارزش هستند، ولی خود «شکل و قالب» نیز دارای ارزش خاص خود می باشد. چنانکه آژانس نیز خود در جلسات ۷-۸ اوت ۲۰۰۸ در مورد پاسخ های ایران به نمک سبز (که در بند ۱۷ ب این گزارش به آن اشاره می کند) به شکل و قالب ایراد گرفته است. از جمله این که چرا کپی صفحه اول «تا» خورده و یا فونت ها با هم متفاوت است و این ها را به عنوان ناسازگاری آورده است. ضمناً در همین بند (بند ۱۷ب) از ایران می خواهد «اصل» اسناد را نشان دهد. سوال اینجاست چرا ایران نباید حق داشته باشد اصل اسناد را بخواهد؟

۱۶. در پاورقی ۵ این گزارش آژانس اشاره می کند که اسناد نشان داده شده به ایران از چند منبع در بازه های مختلف زمانی گرفته شده است. درحالی که همه اسناد مطالعات ادعایی مندرج در نامه مورخ ۲۰۰۸/۴/۲۵ که به ایران نشان داده شده است، تمامی آن اسناد به جز یک سند توسط آمریکا به آژانس ارائه شده و آن یک سند، سند شماره ۱۸ نامه مزبور است که شامل سه صفحه گراف می باشد که آژانس مدعی است از منبع دیگری در سال ۲۰۰۸ اخذ شده است.

۱۷. در بند ۱۴ گزارش متأسفانه موضوعی که بسته شده بود و توسط آژانس صریحاً مختومه شدن آن کتباً اعلام شده بود، درخواست اطلاعات در مورد شرایط کسب سند شده است. آژانس کتباً در ۸ نوامبر ۲۰۰۸ نوشته است «ایران سند ۱۵ صفحه ای مربوط به تبدیل اورانیوم و ریخته

گری را تحویل داد. این اقدام، موضوع سند اورانیوم فلزی در برنامه کاری را می بندد. همچنین در نامه مورخ ۲۳ نوامبر ۲۰۰۸ نیز مجدداً بر بسته شدن آن تأکید کرده و می نویسد: "آژانس تشکر می کند از ایران برای ارائه سند و تأیید می نماید که این اقدام برنامه کاری کامل شده است".

۱۸. در بند ۱۷ د گزارش به سند ۱۸ اشاره شده است. در این سند هیچ نشانه ای که دال بر ارتباط با ایران باشد یا توسط ایران تهیه شده باشد، وجود ندارد و حتی فاقد واژه های فارسی نیز می باشد. فقط حاوی چند واژه انگلیسی و ۳ نمودار است که با دست توسط آژانس ترسیم شده است. تصویر این سند را برای قضاوت اعضای شورای حکام منتشر می کنیم تا خود قضاوت کنید آیا بر این اساس می توان به کشوری چنین اتهامی زد. آن هم سندی که فاقد هرگونه اصالت بوده و ساختگی است.

۱۹. در بند ۱۷ از احتمال کمک خارجی در انجام آزمایشات صحبت شده است و این که اطلاعات مشروع آن نیز در اختیار ایران قرار داده شده است. اولاً این یک اتهام دیگریست و نشان می دهد نگرانی ایران مبنی بر "احتمال ورود آژانس به یک روند بی پایان" بیهوده نیست. ثانیاً طبق برنامه کاری باید هر سؤال و ابهامی تا ۱۵ سپتامبر ۲۰۰۷ داده می شد و بعد از آن سؤال و ابهامی دیگری قابل طرح نبوده و نیست. ثالثاً هیچ اطلاعات مشروحو در اختیار ایران قرار داده نشده است. رابعاً اصل موضوع و هرگونه کمک خارجی در این زمینه کذب محض می باشد و صحت ندارد.

۲۰. در این گزارش نقل قول های اشتباهی نیز به ایران نسبت داده شده است. از جمله به غلط به ایران نسبت داده شده است که:

- صحت برخی از اطلاعات مطالعات ادعایی را تأیید کرده (بند ۱۵)؛ و یا
- دقت اطلاعات برخی از این مطالعات را ایران تصدیق کرده و برخی از فعالیت های ادعایی را نیز تأیید نموده (بند ۱۶)؛ و یا
- ایران برخی از این مطالعات را تأیید نموده و آن ها را متعارف دانسته است (بند ۱۷ ه)؛ و نیز
- عدم مخالفت با دقیق بودن اطلاعات ادعایی (بند ۱۸ گزارش GOV/۲۰۰۸/۱۵).

۲۱. این درحالی است که ایران صراحتاً از ابتدا تاکنون اظهار داشته و تأکید نموده است که هیچیک از مطالعات و فعالیت های مربوط به مطالعات ادعایی را انجام نداده است و آن ها اتهاماتی

ساخته و پرداخته آمریکا بوده است و همگی بی پایه و اساس و ساختگی و جعلی است. لذا نسبت های داده شده، تماماً غیر صحیح و نادرست می باشد.

۲۲. در بند ۲ بخش ۴ برنامه کاری، آژانس اعلام داشته است "با اجرای این برنامه کاری، آژانس قادر است ماهیت صرفاً صلح آمیز فعالیت های هسته ای ایران را نتیجه گیری نماید". بنابر این، هنگامی که این برنامه کاری اجراء شد، آژانس موظف است ماهیت صلح آمیز فعالیت های هسته ای ایران را اعلام نماید و آژانس وظیفه ندارد در مورد اجرای پروتکل الحاقی اعلام نظر کند. به ویژه آن که تصویب و اجرای موضوعی که برای تمامی کشورها امری داوطلبانه و غیرالزامی است نمی تواند از سوی آژانس اجبار به اجراء گردد. ضمن این که تا پایان سال ۲۰۰۷، حدود ۱۰۲ کشور عضو NPT مبادرت به این کار نکرده اند و فقط ۸۲ کشور پروتکل الحاقی را تصویب و یا اجراء کرده اند.

۲۳. هرچند جمهوری اسلامی ایران برای بیش از دو سال و نیم به طور داوطلبانه پروتکل الحاقی را اجراء می نمود، اما برخی کشورها در تضاد با این اقدام ایران و سایر اقدامات داوطلبانه آن، موضوع هسته ای را غیرقانونی به شورای امنیت گزارش کردند و لذا اجرای اقدامات داوطلبانه طبق قانون مجلس به حالت تعلیق درآمد. از اینرو، کشورهایی که موضوع هسته ای ایران را به شورای امنیت بردند باید در این خصوص مورد انتقاد قرار گیرند، نه ایران.

۲۴. بر اساس آنچه فوقاً ذکر شد و مطابق برنامه کاری مبحث مطالعات ادعایی پایان یافته و بنابراین بایستی اجرای پادمان در ایران به صورت عادی انجام پذیرد. از نظر جمهوری اسلامی ایران با توجه به پاسخ های مشروح ارائه شده، آژانس هم اکنون در موقعیتی هست که بتواند عدم اصالت، بی اساس و ساختگی بودن به اصطلاح مدارک منسوب به مطالعات ادعایی را اعلام و مسئله را خاتمه یافته اعلام کرده و مطابق با مدالیتی، اجرای پادمان در ایران را عادی نماید. بدیهی است، از آن پس ایران مثل هر کشور دیگری که پادمان به صورت عادی در آن اعمال می شود، در صورت وجود سؤال براساس تعهدات اساسنامه ای و پادمان جامع خود پاسخ خواهد داد.

۵. ارزیابی مطالعات ادعایی توسط جمهوری اسلامی ایران (ارائه شده به اجلاس سپتامبر ۲۰۰۸ شورای حکام)

۱. گزارش سپتامبر ۲۰۰۸ مدیرکل یکبار دیگر به طور آشکار تأیید کرد که تمام فعالیت ها، مواد و تأسیسات هسته ای جمهوری اسلامی ایران تحت پوشش نظارتی آژانس بین المللی انرژی اتمی قرار دارند و این نهاد قادر است راستی آزمایی خود را در مورد عدم انحراف مواد و فعالیت های اظهارشده به سمت مقاصد ممنوعه و نظامی استمرار بخشد. گزارش مزبور این واقعیت را ۱۴ بار در ۹ بند مختلف صحنه گذاشته است. جمهوری اسلامی ایران به کرات اعلام کرده است که هیچ فعالیت و مواد هسته ای اظهارشده در ایران وجود نداشته و ندارد.

۲. ایران با علم به این واقعیت که هیچ نگرانی پیرامون اصل شفافیت کامل فعالیت های هسته ای خود ندارد، در ۲۱ اوت ۲۰۰۷ با آژانس در مورد حل و فصل موضوعات باقی مانده به توافق رسید. هدف عمده از این کار، حل و فصل تمام موضوعات باقی مانده یکبار برای همیشه و پایان دادن به این فرایند بی انتها بود. توافق بر سر برنامه کاری ظرف ۴۰ روز و اجرای آن ظرف ۶ ماه، زمانی که بسیار کمتر از دوره مورد توافق است، نشان داد که ایران در این ابتکار خود جدی و مصمم است. فهرست موضوعات باقی مانده که توسط هیأت آژانس به ایران ارائه شد، به این قرار است: آزمایش های پلوتونیوم، سانتریفیوژهای پی.یک و پی.دو، سند اورانیوم فلزی، منشأ آلودگی در یکی از تجهیزات یک دانشگاه فنی، پلونیوم ۲۱۰، معدن گچین.

۳. بند نخست بخش چهارم مدالیتی می گوید: "این مدالیتی شامل تمام موضوعات باقی مانده می شود و آژانس تأیید می کند که هیچ موضوع باقی مانده دیگری در مورد برنامه و فعالیت های هسته ای گذشته ایران وجود ندارد". اگر قرار بود که موضوعات دیگری علاوه بر مبحث مطالعات ادعایی از قبیل ابعاد احتمالی نظامی وجود داشته باشد، این موضوع بایستی در برنامه کاری صریحاً ذکر می شد.

۴. بند پنجم بخش چهار برنامه کاری می گوید: "آژانس و ایران موافقت نمودند پس از اجرای برنامه کاری و رویه های توافق شده برای حل و فصل موضوعات باقی مانده، اجرای پادمان در ایران به شیوه عادی درخواهد آمد". آژانس در نوامبر ۲۰۰۷ و فوریه ۲۰۰۸ به وضوح اظهار داشت که تمام شش موضوع باقی مانده حل و فصل شده اند و جمهوری اسلامی ایران به تمام سؤالات آژانس برطبق برنامه کاری پاسخ داده است.

۵. پس از اجرای موفقیت آمیز برنامه کاری که منجر به حل و فصل تمام شش موضوع باقی مانده گردید، آمریکا که از نتایج حاصله رضایت نداشت فعالیت تبلیغاتی خود را در مورد بخشی از برنامه کاری تحت عنوان مطالعات ادعایی آغاز کرد. از اینرو، با مداخله در کار آژانس و اعمال انواع فشارهای سیاسی، کوشید تا روند مثبتی بر همکاری بین جمهوری اسلامی ایران و آژانس را دچار آسیب نمود.
۶. بر اساس برنامه کاری، مطالعات ادعایی به لحاظ ماهیت کاملاً متفاوت آن در مقوله موضوعات باقی مانده قرار نگرفت. در برنامه کاری موافقت گردید که ایران به نشانه حسن نیت و همکاری با آژانس، به محض دریافت تمامی اسناد مطالعات ادعایی ضمن بررسی آن ها ارزیابی خود و نه چیز دیگری را به آژانس اطلاع دهد. آژانس به دلیل عدم اجازه کشور صاحب اسناد ادعایی قادر به ارائه و تحویل آن ها به ایران نگردید. دلیل این امر مشخص است. کشور مزبور می خواهد کنترل آن اسناد جعلی را همچنان در اختیار داشته باشد و فرایند کار را طولانی نماید.
۷. برای نخستین بار، این موضوع در ۲۷ ژوئیه ۲۰۰۵ در روزنامه وال استریت ژورنال انتشار یافت و عنوان گردید که این فایل های کامپیوتری در سال ۲۰۰۴ توسط آمریکا به سرقت رفته است. از عنوان مقاله روزنامه مذکور (اطلاعات محرمانه در مورد موشک شهاب ۲ ایران) مشخص بود که آمریکا به بهانه موضوع هسته ای، قابلیت دفاعی ایران را هدف قرار داده است.
۸. سؤال جدی در مورد اعتبار و اصالت این اسناد است که گفته می شود از یک منبع گرفته شده اند. آمریکائی ها خود ادعا کردند که آن ها این اسناد را از طریق یک منبع در ایران که به گفته آنان وی نیز آن را از فرد دیگری گرفته که گفته می شود مرده است! به دست آورده اند. به گفته نیوزویک، یک دیپلمات ارشد اروپایی گفته است "من می توانم این اطلاعات را جعل کنم".
۹. چگونه کسی می تواند بدون ارائه اسناد اصلی و واقعی و موثق، اتهاماتی را علیه یک کشور وارد کند و از آن بخواهد تا بی گناهی خود را اثبات نماید. ایران به طور واضح و شفاف اظهار داشته که هیچ فعالیت یا تحقیقی را در زمینه آن چه که مطالعات ادعایی خوانده می شود، انجام نداده است. از اینرو فیلم ها و اسناد تولیدشده توسط آمریکا، چیزی جز اسناد جعلی و ساختگی و اتهامات بی اساس علیه ایران نمی باشد.

۱۰. سؤال مشروع و قانونی در اینجا اینست که : چرا ایران نباید از حق درخواست دریافت اسناد و مدارک اصلی مربوط به مطالعات ادعایی برخوردار باشد؟

۱۱. در یکی از پاورقی های گزارش سپتامبر مدیرکل آمده است که اسناد ارائه شده به ایران ظاهراً از طریق منابع چندگانه در فواصل زمانی مختلف تهیه شده اند. واقعیت این است که تمامی اسناد به جز یک مورد، از سوی آمریکا به آژانس ارائه شده اند.

۱۲. در بند ۱۴ گزارش سپتامبر ۲۰۰۸، متأسفانه آژانس یک موضوع قبلاً نتیجه گیری شده را مجدداً نبش قبر کرد. موضوعی که آژانس به طور آشکار و شفاف نتیجه گیری نهائی خود را به طور مکتوب اعلام کرده است. آژانس در مکاتبه ۸ نوامبر ۲۰۰۷ خود تصدیق نمود که ایران یک سند ۱۵ صفحه ای را در ارتباط با روش های تبدیل اورانیوم و ریخته گری آن ارائه کرده است. این سند به منزله پایان مسئله فلز اورانیوم در برنامه کاری است. آژانس نتیجه گیری و خاتمه موضوع مزبور را در مکاتبه مورخ ۲۳ نوامبر ۲۰۰۸ خود مجدداً مورد تصدیق قرار داده و افزوده است: آژانس از ایران به خاطر ارائه سند قدردانی و تصدیق می نماید که این اقدام در برنامه کاری تکمیل گردیده است.

۱۳. در گزارش سپتامبر ۲۰۰۸، نقل قول های نادرستی به ایران نسبت داده شده است. از جمله آن ها به موارد ذیل اشاره می شود:

- ایران، برخی از اطلاعات در مورد مطالعات ادعایی را تأیید کرده است.
- ایران صحت برخی از اطلاعات را تأیید کرده و برخی از فعالیت های منتسب را تصدیق نموده است.
- ایران برخی از این تحقیقات را مورد تأیید قرار داده و آن ها را متعارف دانسته است.
- ایران به موضوع صحت اطلاعات منتسب، اعتراض نکرده است.

ایران، از همان ابتدا به وضوح اعلام و تأکید نمود که هیچیک از مطالعات و فعالیت های مربوط به مطالعات ادعایی را انجام نداده است. ایران همچنین گفته است که این ادعاها از سوی ایالات متحده مطرح شده و بی اساس، نادرست و ساختگی است. از اینرو، این ادعاها به نادرستی به ایران انتساب داده شده است.

۱۴. بر اساس واقعیت های فوق:

- هیچ سند اصلی در خصوص مطالعات ادعایی وجود ندارد.
- هیچ مستنداتی در خصوص ارتباط مطالعات ادعایی به ایران وجود ندارد.

- ایران تعهد خود در خصوص ارائه ارزیابی اش در مورد مطالعات ادعایی به آژانس را انجام داده است.
- همانگونه که مدیرکل آژانس نیز در گزارش ژوئن ۲۰۰۸ خود در بندهای ۲۴ و ۲۸ تصریح کرده است: "آژانس هیچ اطلاعاتی راجع به طراحی عملی یا ساخت اجزای مواد هسته‌ای یک سلاح یا دیگر اجزای کلیدی از جمله چاشنی از سوی ایران یا مطالعات فیزیک هسته‌ای مربوطه را در اختیار ندارد. آژانس استفاده عملی از مواد هسته‌ای در ارتباط با مطالعات ادعایی را مشاهده نکرده است".
- برطبق برنامه کاری، مبحث مطالعات ادعایی خاتمه یافته است.
- با توجه به پاسخ‌های مشروح ایران در این رابطه، آژانس در وضعیتی قرار دارد که مبحث مطالعات ادعایی را ببندد.
- برطبق برنامه کاری، اجرای پادمان در ایران باید به شیوه عادی درآید. بدیهی است پس از آن، ایران طبق تعهدات حقوقی و پادمانی خود همچون سایر کشورهای عضو آماده خواهد بود به سؤالات جدید احتمالی پاسخ دهد.

۶. جمع‌بندی رئیس شورای حکام

شورا گزارش مدیرکل درباره «اجرای موافقت نامه پادمان معاهده عدم اشاعه (NPT) و مواد مربوطه قطعنامه های شورای امنیت ۱۷۳۷ (۲۰۰۶)، ۱۷۴۷ (۲۰۰۷) و ۱۸۰۳ (۲۰۰۸) در جمهوری اسلامی ایران»، مندرج در سند GOV/۲۰۰۸/۳۸ را مورد توجه و قدردانی قرار داد. شورا از مدیرکل و دبیرخانه برای تلاش های حرفه ای، فنی و بی طرفانه آن ها در ارتباط با راستی آزمایی برنامه هسته ای ایران تجلیل نمود.

تعدادی از اعضا نگرانی جدی خود را از این موضوع ابراز نمودند که آژانس هنوز در موقعیتی نیست که علیرغم بیش از ۵ سال تلاش متمرکز از سوی آن، ماهیت برنامه هسته ای ایران را تعیین نماید و بیانیه آژانس را مورد توجه قرار دادند مبنی بر این که تعدادی از مسائل باقیمانده که در گزارش مدیرکل مشخص گردیده وجود دارد که نگرانی هایی را درباره ابعاد نظامی احتمالی برنامه هسته ای ایران به وجود آورده است. آن ها در این زمینه با آژانس هم نظر بودند که مطالعات ادعایی در مورد «پروژه نمک سبز»، «آزمایش های انفجاری با قدرت بالا» و «وسیله موشکی با قابلیت برگشت» موضوعی است که مورد نگرانی جدی باقی مانده است.

تعدادی از اعضا بیانیه مدیرکل را مورد توجه قرار دادند مبنی بر این که اگرچه ایران تاکنون تنها مقدار محدودی از اورانیوم با غنای پائین (LEU) تولید کرده است، اما این امر در غیاب وضوح کامل برنامه هسته ای گذشته و حال ایران موجب نگرانی جامعه بین المللی است. برخی اعضا از تمایل ایران برای بررسی سؤالات مربوط به مطالعات ادعایی استقبال کردند.

تعدادی از اعضا بر این نظر آژانس تأکید نمودند که روشنگری ایران در زمینه مطالعات ادعایی برای ارزیابی ماهیت برنامه هسته ای گذشته و حال ایران بسیار مهم است. تعدادی از اعضا خاطرنشان نمودند که اطلاعات مربوط به مطالعات ادعایی که برخی کشورهای عضو برای آژانس تهیه نمودند، ظاهراً از منابع متعدد در دوره های زمانی مختلف اخذ شده دارای محتوای مفصلی است و به نظر می رسد که به طور کلی پیوسته و مرتبط است. آن ها همچنین خاطرنشان کردند که عدم پذیرش این اطلاعات از سوی ایران به دلیل جعلی و ساختگی بودن قابل قبول نیست. تعدادی از اعضا این نظر آژانس را با نگرانی خاطرنشان کردند که ایران باید مخصوصاً در باره آزمایش های انفجاری با قدرت بالا و فعالیت های مرتبط با موشک اطلاعات اضافی ارائه دهد که می تواند اینگونه مسائل مهم را روشن تر نماید. آن ها ابراز تأسف کردند که ایران همه اطلاعات و دسترسی به اسناد و افراد ضروری را که برای تأیید اظهارات ایران ضروری است، برای آژانس فراهم نکرده است.

تعدادی دیگر از اعضاء چنین اظهارنظر کردند که در برخورد با موضوعات مربوط به مطالعات ادعایی نگرانی هایی می تواند وجود داشته باشد که جزو صلاحیت محوری آژانس نیست و انتظار داشتند که در روشنگری این موضوعات از جمله موضوعاتی از قبیل آزمایش های انفجاری با قدرت بالا و وسیله موشکی با قابلیت برگشت، آژانس مطابق اساسنامه عمل نماید.

تعدادی از اعضاء گزارش مدیرکل را مورد توجه قرار دادند مبنی بر این که آژانس بسیاری از اطلاعات مربوط به موضوع مطالعات ادعایی را تنها به صورت الکترونیک دریافت کرده است و این که متأسفانه آژانس مجاز نیست نسخه ای از آن را به ایران بدهد. آن ها این مسأله را موجب نگرانی دانستند که می تواند مانع روند راستی آزمایی گردد و خاطرنشان کردند که اگرچه دبیر خانه قادر نیست برخی از اسناد مربوطه را به ایران تحویل دهد، مع ذلک ایران با ارائه اطلاعات درباره این موضوعات همکاری نموده است. برخی اعضاء از این اظهارات مدیرکل پشتیبانی کردند که کشورهایی که اسناد مربوط به مطالعات ادعایی را به آژانس تحویل دادند، باید اجازه دهند که آژانس آن ها را به ایران واگذار نماید.

تعدادی از اعضاء ارزیابی آژانس را یادآور شدند مبنی بر این که همه مواد هسته ای اظهارشده در ایران حسابرسی شده است و در عین حال تصدیق کردند که عمل آژانس برای نتیجه گیری در مورد عدم وجود فعالیت ها و مواد هسته ای اظهارنشده در ایران فرایندی زمان بر و طولانی می باشد.

تعدادی از اعضاء اظهارنظر کردند که همه موضوعات باقیمانده حل و فصل شده است و این که آن ها انتظار دارند با توجه به چندین دور مباحثات فشرده درباره موضوع مطالعات ادعایی، اجرای پادمان در ایران به حالت عادی انجام شود.

تعدادی از اعضاء بیانیه آژانس را مورد توجه قرار دادند مبنی بر این که ایران لازم است به منظور اطمینان دادن در مورد فقدان مواد و فعالیت های هسته ای اظهارنشده پروتکل الحاقی را اجراء نماید، سؤالات مربوط به مطالعات ادعایی را حل نماید، اطلاعات بیشتری درباره شرایط به دست آوردن سند اورانیوم فلزی ارائه دهد، فعالیت های مربوط به خرید و تحقیق و توسعه مؤسسات و شرکت های مرتبط با امور نظامی را که می توانند با مسائل هسته ای ارتباط داشته باشند روشن نماید و تولید قطعات و تجهیزات اتمی از سوی شرکت های متعلق به صنایع دفاعی را روشن نماید. تعدادی از اعضاء تأکید نمودند که اجرای این اقدامات و شفاف سازی مورد درخواست آژانس، عامل مهمی برای اعتمادسازی در ماهیت صلح آمیز برنامه هسته ای ایران می باشد.

تعدادی از اعضا بیانیه آژانس را مورد تأکید قرار دادند مبنی بر این که آژانس استفاده عملی از مواد هسته ای را در ارتباط با مطالعات ادعایی کشف نکرده است و این که آژانس - غیر از سند اورانیوم فلزی - هیچ اطلاعاتی درباره طراحی عملی و ساخت قطعات مواد اتمی یک سلاح هسته ای ندارد. تعدادی از اعضا با نگرانی خاطر نشان کردند که در مورد درخواست آژانس به ایران مبنی بر این که در تصمیم خود برای تعلیق اجرای کد ۳/۱ اصلاح شده در بخش کلیات ترتیبات فرعی تجدیدنظر کند، هیچ پیشرفتی حاصل نشده است و تأکید نمودند که ترتیبات فرعی نمی تواند به طور یک جانبه تعلیق و یا اصلاح گردد. آن ها از ایران خواستند که در تصمیم خود تجدیدنظر کند. آن ها ضمن توجه به این که آژانس قادر نیست اقدامات ضروری پادمان را به موقع اجراء نماید، نگران بودند که ایران نتوانسته است در چارچوب زمانی در نظر گرفته شده در کد ۳/۱ به آژانس اطلاع دهد.

برخی اعضا نگرانی جدی خود را از این که ایران به درخواست های قبلی شورا و تعهداتی که شورای امنیت در قطعنامه های ۱۶۹۶ (۲۰۰۶)، ۱۷۳۷ (۲۰۰۶) و ۱۷۴۷ (۲۰۰۷) و ۱۸۰۳ (۲۰۰۸) برقرار نموده پایبندی نداشته است، بیان نمودند. و این که ایران بالعکس بیشتر در حال افزایش توانائی و قابلیت های غنی سازی است و روی پروژه های مربوط به نیروگاه آب سنگین کار می کند. آن ها مصرانه از ایران خواستند که اقدامات مندرج در این قطعنامه ها را اجراء نماید، خصوصاً قطعنامه هایی که به تعلیق همه فعالیت های مرتبط با غنی سازی مربوط می باشد. آن ها در این زمینه یادآور شدند که اگر ایران به عدم تعلیق فعالیت های مربوط به غنی سازی ادامه دهد، شورای امنیت در این قطعنامه ها قصد خود را برای تصویب اقدامات مقتضی بیشتر طبق ماده ۴۱ فصل هفتم منشور سازمان ملل متحد بیان نموده است. تعدادی از اعضا نتیجه گیریهای مصوب شورای اروپا در دسامبر ۲۰۰۷ را یادآور شدند، بدین معنا که دستیابی به توانمندی هسته ای نظامی توسط ایران قابل قبول نمی باشد. اعضا مجدداً حق اساسی و لاینفک همه کشورهای عضو را برای توسعه انرژی اتمی برای مقاصد صلح آمیز مطابق تعهدات قانونی مربوطه تأیید نمودند. تعدادی از اعضا بر تمایز میان اقدامات اعتمادساز داوطلبانه و تعهدات الزام آور پادمانی تأکید ورزیدند. خاطر نشان شد که فراخواندن ایران برای تعلیق غنی سازی فی نفسه هدف نیست، بلکه به دلیل اعتمادسازی است و نباید به منزله بهانه ای برای تحمیل تعلیق یا توقف نامعین مورد استفاده گردد.

آن ها همچنین بر حمایت خود از تشکیل یک منطقه عاری از سلاح های هسته ای در منطقه خاورمیانه تأکید ورزیدند. آن ها اعلام کردند که هرگونه حمله یا تهدید به حمله علیه تأسیسات هسته ای صلح آمیز خطر بزرگی را مطرح خواهد ساخت و نقض شدید حقوق بین الملل می باشد.

برخی اعضاء تأکید نمودند که آژانس تنها مرجع ذی صلاح برای راستی آزمایی در ارتباط با معاهده عدم اشاعه سلاح های هسته ای (NPT) است و این که آژانس باید به کار خود برای حل موضوع هسته ای ایران ادامه دهد. آن ها اظهار کردند که هیچگونه فشار ناروا بر فعالیت های آژانس یا دخالت در آن خصوصاً در فعالیت های راستی آزمایی که می تواند کارآیی و اعتبار آژانس را به خطر اندازد، نمی پذیرند و بر اعتماد کامل خود به بی طرفی و حرفه ای بودن دبیرخانه آژانس و مدیرکل آن تأکید نمودند.

نیاز مداوم به مذاکرات ماهوی و جامع و گفتگوی میان همه طرف های ذی ربط که همه موضوعات مربوطه را بپوشاند، همانگونه که شورای امنیت بر آن صحنه گذاشته است، به منزله راهی برای نیل به یک راه حل درازمدت برای موضوع هسته ای ایران مورد تأکید قرار گرفت. بسته پیشنهادی تجدیدنظر شده شش کشور با حمایت نمایندگان عالی اتحادیه اروپا و نیز پیشنهادهایی که ایران ارائه داده است، اساس خوبی برای این موضوع در نظر گرفته شده است.

شورا از مدیر کل درخواست نمود که به اطلاع رسانی خود درباره تحولات به نحو مقتضی ادامه دهد.